

Datum

2020-08-04

Vår referens

Anders Eriksson

Utvecklingssekreterare

anders.p.eriksson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Svenska institutet för standarder - Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner - Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling STK-2020-914

Sammanfattning

Svenska institutet för standarder (SiS) har bjudit in Malmö stad att lämna synpunkter på en standard för ”Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner – Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling”.

SiS standard ska fungera som ett stöd för hur kommuner och regioner ska kunna integrera och förstärka hållbar utveckling i det ordinarie styr- och ledningssystemet samt främja samverkan som kan bidra till att uppfylla FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Standarden har ett process- och målinriktat upplägg för att underlätta en ständig förbättring av kommuner och regioners förmåga att arbeta med hållbar utveckling. SiS skriver att detta innebär att standarden kan införas stegvis beroende på det hållbarhetsarbete som eventuellt har påbörjats.

Stadskontoret konstaterar att förslaget innehåller en mångfald av upplägg och metoder som mycket väl kan vara till nytta för alla typer av organisationer. Standarden ger en tydlig bild av hur ett utvecklingsarbete kan genomföras, ger viss möjlighet till lokala anpassningar och är med sin språkliga utformning lätt att tillgodogöra sig. Även om SiS anger att standarder är frivilliga att följa, är det dock svårt att bortse från det starkt normativa inslaget i föreliggande standard när det gäller angelägenhet, upplägg och metoder. Förslaget andas på flera ställen detaljstyrning gällande just upplägg och metoder. Signalvärdet i en svensk standard är starkt och föreliggande förslag till standard kan därför få ett kontraproduktivt genomslag på så sätt att organisationer väljer att inte ta avstamp i de lokala förutsättningarna och den lokala kontexten, och därmed riskerar att försämra arbetet i riktning mot målsättningarna i Agenda 2030.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker SiS förslag ”Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner – Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling” med kommentarer i enlighet med vad som anförs i detta ärende.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslaget till yttrande och skickar det till Svenska institutet för standarder.

Beslutsunderlag

- Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner - Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling
- Kommentarer
- Hållbara städer och samhällen
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200810 Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner - vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030
- Förslag till yttrande
- Svarsblankett Remiss 19990

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-08-10

Kommunstyrelsen 2020-08-19

Beslutet skickas till

Svenska institutet för standarder

Ärendet

Svenska institutet för standarder (SiS) har bjudit in Malmö stad att lämna synpunkter på en standard för ”Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner – Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling”. SiS önskar få svaret i form av en ifylld svarsblankett. I texten nedan redogörs för:

- det huvudsakliga innehållet i SiS förslag till standard
- stadskontorets bedömning avseende förslaget

Det huvudsakliga innehållet i SiS förslag

SiS standard ska fungera som ett stöd för hur kommuner och regioner ska kunna integrera och förstärka hållbar utveckling i det ordinarie styr- och ledningssystemet samt främja samverkan som kan bidra till att uppfylla FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Standarden har ett process- och målinriktat upplägg för att underlätta en ständig förbättring av kommuner och regioners förmåga att arbeta med hållbar utveckling. SiS skriver att detta innebär att standarden kan införas stegvis beroende på det hållbarhetsarbete som eventuellt har påbörjats.

Standarden bygger på en kombination av forskning och beprövad erfarenhet och har, vilket nämnts ovan, som syfte att ge kommuner och regioner vägledning i arbetet med hållbar utveckling.

Standarden skiljer sig från den första utgåvan från 2014 på så sätt att den integrerar Agenda 2030

och att den inte längre är en ledningssystem standard utan istället en vägledande standard med processinriktning.

Standarden innehåller även en beskrivning av Agenda 2030 och vad som är utmärkande för genomförandet av agendan. Modellen är utvecklad av OECD och innehåller åtta komponenter som är att betrakta som framgångsfaktorer för en samstämmig politik för hållbar utveckling.

Slutligen innehåller standarden en beskrivning av ett processororienterat tillvägagångssätt som utgår från modellen Planera-Genomföra-Följa upp-Förbättra vilket kan användas som process för att uppnå ständig förbättring.

Stadskontorets bedömning avseende SIS förslag

SIS (Svenska Institutet för Standarder) är en del av ISO (International Organization for Standardization) och CEN (Comité Européen de Normalisation – en av de tre europeiska standardiseringsorganisationerna): ett nätverk av experter som arbetar för att skapa internationella standarder. SIS är en ideell förening där aktörer inom näringsliv och offentlig sektor kan ta initiativ och samverka kring konkurrenskraft och en smart och hållbar samhällsutveckling. Utvecklingen av en vägledande standard kring arbetet med Agenda 2030 bör ses och förstås mot denna bakgrund.

Den föreslagna standarden är en uppdatering av en första utgåva från 2014 i vilken SIS integrerat Agenda 2030-perspektivet. Utöver detta skiljer sig förslaget från den första utgåvan främst genom att den inte längre är en standard för ledningssystem: istället är det en vägledande standard med processinriktning. I remissunderlaget anges att standarden kan införas stegvis utifrån kommunens eller regionens mognadsgrad – den kan exempelvis ge stöd i att förebygga och hantera risker och möjligheter utifrån det hållbarhetsarbete som redan är på plats. Stadskontoret bedömer att detta är en klok kursändring, utifrån perspektiv som kommunal självstyrelse och den i debatten just nu högaktuella tillitsbaserade styrningen och ledningen. Dessutom underlättas ansvarsutkrävande om beslutsfattare i organisationer själva väljer angreppssätt utifrån lokal kännedom om mål, medel, önskade resultat och möjliga effekter.

Stadskontoret konstaterar att förslaget innehåller en mångfald av upplägg och metoder som mycket väl kan vara till nytta för alla typer av organisationer. Standarden ger en tydlig bild av hur ett utvecklingsarbete kan genomföras, ger viss möjlighet till lokala anpassningar och är med sin språkliga utformning lätt att tillgodogöra sig.

Även om Svenska Institutet för Standarder anger att standarder är frivilliga att följa, är det dock svårt att bortse från det starkt normativa inslaget i föreliggande standard när det gäller angelägenhet, upplägg och metoder. Förslaget andas på flera ställen detaljstyrning gällande just upplägg och metoder.

Signalvärdet i en svensk standard är starkt och föreliggande förslag till standard kan därför få ett kontraproduktivt genomslag på så sätt att organisationer väljer att inte ta avstamp i de lokala förutsättningarna och den lokala kontexten, och därmed riskerar att arbeta sämre i riktningen mot målsättningarna i Agenda 2030.

Vidare är en svårighet med standarden att de tjänstepersoner som ska arbeta med den behöver ha en god kännedom om Agenda 2030 och hållbarhetsmålen. Det finns annars risk att de arbetar

i enlighet med standarden men inte med Agenda 2030s mål. I beskrivningen av genomförandet saknas, i stort, också barnrätts-, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Detta trots att såväl jämställdhet som jämlikhet (Hållbarhetsmål 5 och 10) är såväl mål i sig som förutsättningar för att Agenda 2030 ska uppnås. Ett exempel på detta är punkt 8.3 Involvering av medarbetare och verksamheter, där det saknas resonemang om jämställd och jämlik representation i hur nyckelpersoner utses och hur initiativ uppmuntras. Det finns delar där det är inkluderat t.ex. i punkten 10.2 Konsekvensbedömningar, men detta skulle kunna utvecklas även i de andra punkterna. Sammantaget riskerar detta att bidra till att utfallet i den aktuella organisationens hållbarhetsarbete inte når exempelvis kvinnor och män likvärdigt eller att grundpelarna i barnkonventionen inte beaktas i utformningen av insatser som berör barn.

Malmö stad var den första kommun i Sverige som skrev under Agenda 2030 och staden har uppmärksammats både nationellt och internationellt för sitt arbete med att implementera FN:s hållbarhetsmål. Malmö stad har också integrerat FN:s Globala mål för hållbar utveckling i kommunfullmäktiges mål och budgetprocessen. På så sätt blir de lokala förutsättningarna viktiga utgångspunkter. Med botten i dessa erfarenheter och i resonemanget ovan ser stadskontoret gärna att standarden kompletteras med skrivningar som stärker den föreslagna standardens vägledande och frivilliga karaktär utifrån kommunal självstyrelse, tillitsbaserad styrning och lokala förutsättningar.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker SiS förslag ”Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner – Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling” med kommentarer i enlighet med vad som anförs i detta ärende.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Daniel Olsson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör